

A New York-i Nyilvános Könyvtártól a Columbia egyetemig

A New York-i Nyilvános Könyvtár egyike azoknak a nevezetességeknek, amelyeket »illik« megnézni a felhőkarcolók városában, hiszen 7 millió kötetben, 3000 nyelvjárásban, illetve nyelven megjelent, 4 millió könyvet rejt magában. Kincsei között Washington kézírása és az első, Gutenberg által nyomott Biblia is megtalálható...

Áthaladok a klasszikus nyugalmú, neoreneszánsz épület hatalmas előcsarnokán, s a lépcsőfordulóban váratlan meglepetés ér. Régi, igaz, eredetiben még nem látott ismerőssel találkozom: Munkácsy »Vak Milton« képe van itt kiállítva. Feltámad bennem a kíváncsiság, s hozzákezek, hogy magyar művek után kutassak a New York-i Nyilvános Könyvtárban.

A magyar részleg vezetője, Mrs. Norma Balsam elmondja, hogy a könyvtárnak az 53. utcában külön kölcsönző osztálya van, ahol körülbelül 1700 magyar szépirodalmi és történelmi könyv között válogathatnak az olvasók. Arról, hogy viszonylag sokan olvasnak magyarul, személyesen is meggyőződtem. Amikor ott jártam, a könyvkészlet negyedrésze hiányzott a polcokról, tehát éppen olvasták. A cédulakatalógusban klasszikusaink neve mellett Füst Millán, Illyés Gyula, Kárpáti Aurél, Kassák Lajos, Németh László, Déry Tibor, Gábor Béla és még sok más, mai írónk nevét is megtaláltam.

— Nagyon szűkre szabott keretünk van a könyvvásárlásra — magyarázza Mrs. Balsam. — Az elmúlt évben alig tízet-húszat vettünk havonta, de magyar könyvállományunk ajándékozás és budapesti könyvtárakkal lebonyolított csere útján mégis vagy ötszáz kötettel gyarapodott 1963-ban...

Már negyedik éve Mrs. Balsamra hárul a feladat, hogy a beküldött bibliográfiákból összeállítsa a beszerzendő magyar könyvek jegyzékét.

— Annak köszönhetem ezt a megtisztelő feladatot, hogy temesvári származású nagyanyám segítségével túrhetően megtanultam magyarul — fordítja magyarra a szót, kedves, idegenes kiejtéssel, de azután ismét angolul folytatja a beszélgetést.

— Sokat kell még tanulnom, hogy jól beszéljek, olvassak és írjak nagyanyám nyelvén. S mivel itt a könyvtárban az az elv, hogy mindenkinek meg kell tanulnia a nyelvet, amivel dolgozik, már második esztendeje beiratkoztam a Columbia egyetem magyar fakultására... Jöjjön el, nézze meg — invitál kedves mosollyal — milyen kiváló módszerrel tanítanak ott bennünket. Nemcsak a nyelvre, de a magyar irodalom szeretetére is...

*

A Columbia egyetem Észak-Amerika egyik legrégebbi egyeteme, ahol már 1754 óta csiszolják elméjüket a diákok. Egész egyetemi város, számos patinás, vörös téglaparkkal, az ódon vaskerítéssel körülvett füves-fás parkban. Fehér és színes diákok csoportokban állodgálva, vagy menet közben, vitatkoznak, beszélgetnek, nevetnek — éppúgy, mint a mi egyetemeken.

Többek segítségével, hosszabb keresés után találok rá a magyar tanszékre, amely az Ural-Altáji tanszak önálló része.

A Columbia egyetemen több évtizede tanítanak már magyarul, de az önálló magyar tanszék csak egy évtizeddel ezelőtt, az Ural-Altáji Intézet keretében alakult meg.

— Az Intézetben — mondja Lotz János tanszékvezető professzor, az általános- és magyar nyelvészet tanára — nemcsak magyarul, de finnül is tanítunk. Régebben a

Munkácsy Vak Miltonja a New York-i Nyilvános Könyvtár egyik büszkesége

A Columbia egyetem

▼ Könyvtára

finn tanszakra iratkoztak be többen, újabban a magyarra.

— És nem is magyar származású diákok... — Fűzi hozzá látható büszkeséggel Juhász Ferenc lektor, aki nemcsak a közép- és felsőfokú magyar nyelv tanára, de a

Columbia egyetemen írja disszertációját is a magyar hanglejtésről és hangsúlyról.

Miközben elkísér a kezdők magyar nyelvtanfolyamára, elmondja, hogy az

(Folytatás a 8-9. oldalon)

egyetem nyelvészhallgatóinak az indogermán vagy szláv nyelv mellett valamelyik kisebb élő európai nyelvet is meg kell tanulniuk, és ezek között a kis nyelvek között nagy népszerűségnek örvend a magyar.

Óra közben nyitok be az ajtón. Hosszú asztal körül négy csinos fiatal hölgy és három fiatalember ül. Tankönyvük képrejt-

— Híre jár a nyelvészek között — mondja a kócos, hosszú szőke hajú Ellen Bryden — hogy a magyar nyelvet könnyen meg lehet tanulni, mert nagyon jól tanítják az egyetemünkön. És a magyar kultúra is érdekel, azért iratkoztam be ide.

John Allemanról, akit külseje után inkább jazzzenésnek vagy filmsztárnak gondolnék, kiderül, hogy matematikusnak

A könyvtár tudományos részlegében mikrofilmvetítőgépek állnak az olvasók rendelkezésére

vényszerű rajzos oldalát nézve, magyarul számolnak be a látottakról. Meg se próbálnak »puskázni« a szemben levő oldalról, amelynek angol szövegét szigorúan le-takarják. Nagykomolyan formálják meg a magyar mondatokat, ilyenformán.

— A fiúk figyelnek a lányok beszédét.

— Én is figyel...

— Miről beszélnek a két szép lányokkal?

— Megszólítják és hívják őket, de a lányok nem jönnek. Tovább beszélgetnek...

— Hosszú a párbeszéd.

— Nem hosszú, szomorú! — válaszolja egy szemüveges fiú általános derűtség közepette. És ez a nevetés már annak a jele, hogy a »viccet« is értik magyarul...

Igy folyik a társalgás Kertész Károly lektor vezetésével, aki nagy gonddal javíthatja hibáikat és tárja fel a magyar nyelvi sajátosságokat. A diákok figyelmesen hallgatják minden szavát.

Én közben alaposan körülnézek a kis teremben.

Két ablak között magyarországi látogatásra hívó plakát.

Az oldalfalakon két, klasszikusokkal és irodalomtörténeti művekkel megrakott könyvespolc. A bejárat mellett sarokra állított könyvszekrénybe már jóval kevesebb »vegyes« magyar anyag jutott: versek, néhány modern regény, egypár történelmi tárgyú és nyelvészeti könyv.

Amikor véget ér az óra, megkérem a diákokat, maradjanak még néhány percig, amíg elmondják, hogy miért tanulnak magyarul. Szívesen tesznek eleget kérésemnek.

A beszélgetés kezdetén megállapítjuk, hogy a kedves kis szemüveges Phyllis Hersfangon kívül, akinek édesanyja magyar származású, senkinek nincs magyar rokonsága.

Phyllis nemcsak tanul, de tanít is a Columbián. Miközben általános nyelvészeti vizsgákra készül, angolra oktatja az egyetem idegen nyelvű hallgatóit. Kitűnő kiejtéssel, nagyszerű nyelvtani érzékkel beszél magyarul, bár ő is csak ősszel kezdte el a tanulást.

indult, most pedig magyar és finn tanárnak készül. Ez az oka, hogy vasszorgalommal ismerkedik nyelvünkkel és irodalmunkkal.

David Nissmann, orientalista történész, utolsó vizsgáit készül letenni az egyetem Török Intézetében. Halasy-Kun orientalista professzor hívta fel figyelmét a magyar nyelvre és kultúrára.

— Sokat foglalkozom a magyar őstörténettel — mondja —, főleg a vándorlások korával. Az erre vonatkozó irodalmat magyar nyelven akarom elolvasni.

Egy csinos szőke fiatalasszony (ezt igazán nem tudtam volna kitalálni...) szociológus. Tudományos kutatómunkájához (melynek egy részét Moszkvában végezte), ösztöndíjat kapott. Magyar nyelvű forrásmunkákra is szüksége van, ezért iratkozott be a Magyar Tanszékre.

Mielőtt elbúcsúznék azoktól, akik a magyar nyelvvel együtt a magyar kultúrának is szószólói az Új világban, még megismeretnek a haladó tanfolyam növendékével, Mrs. Karin Brockmannal, aki »A legújabb magyar költészet«-ről írta értekezését, s most »A magyar népi írók«-ról készíti disszertációját. Megtudom azt is, hogy egy másik, Columbia egyetemen végzett diák már hónapok óta Magyarországon dolgozik a disszertációján, amelynek tárgya: a Martinovics összeesküvés...

Végül egy mulatságos történet arról a 26 éves siriai arab diákról, aki a New York University-n szerzett elektromérnöki diplomát és hazamenetele előtt egy évvel beiratkozott a Columbia egyetem magyar szakára, mondván:

— Fel akarom frissíteni a magyar tudásomat, hogy otthon ne nevehessenek ki többet a nővéreim, mert rosszul beszélek magyarul...

Mint a történet végén kiderült, a sötétbőrű arab fiatalember, akinek édesapja egyik kereskedelmi útja alkalmával Budapesten, magyar lányt vett feleségül, olyan tökéletesen megtanult magyarul Amerikában, hogy most már ő nevezheti ki a nővéreit Damaszkuszban.

Dr. Farkas Lujza

